

ODYSSEÆ HOMERICÆ QUARTA RHAPSODIA,
GRÆCE ET SVETHICE.

Q U A M ,

VENIA AMPLISS. FACULT. PHILOS. ABOËNS.

PUBLICO EXAMINI MODESTE SUBJICIUNT

AXELIUS GABRIEL SJÖSTRÖM,
Facultatis Philosophicæ Adjunctus E. O.

ET

JOHANNES NYMAN,
Ostrobothn.

In Auditorio Philosoph. die XI Maji MDCCCXXII.

h. a. m. consvetis.

P. I.

A B O Æ , typis Frenckellianis.

18.

A 1322 T 6

INNEHÅLL

Odysseus' son, hvilken jemte Peisistratos blifvit gästfritt mottagen af Menelaos, berättar för honom om friarenes förfarande på Ithaka. Derefter förtäljer Menelaos för honom om Hellenernes hemfärd, och om Proteus' spådomar, genom hvilka han förnummit Agamemnons död och Odysseus' vistelse hos Kalypso. Friarenes rådplägning om Telemachos' mördande. Athene tröstar den öfver sin sons bortresa sörjande Penelopeia genom en drömbild, under skepnaden af hennes syster Iphthime.

ODYSSEIA.

Fjerde Sången.

Desse till Spartas stad anlände, den däldiga, stora;
Och inkörde så hos Menelaos, den ärebekrönte.
Honom de funno ett bröllops-gelag med samtliga vänner
Firande nu i sitt hus, för sin son och förträffliga dotter.
5 Henne han sände till sonen utaf härskingrarn Achilleus;
(Ty han i Troia tillförene re'n samtyckte och läfte
Gifva, och gudarne nu fullbordade deras förmälning.
Så sin dotter han skickade bort med hästar och vagnar
Till Myrmidonernes prisade stad, der denne regerte.)
10 Men åt sin son från Sparta han förde Alektors dotter,
Åt Megapenthes, den tappre, som föddes i sednare åldren

Οἱ δὲ ξενοὶ κοῖλην Δακεδαιμόνα, κητώεσσαν
Πρὸς δὲ ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Τὸν δὲ εὐξενὸν δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἔτησιν,
Τικός ήδε Θυγατρὸς ἀμύμονος, φέρει δὲν οἴκω.
5 Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ἑηζήνορος υἱεῖ πέμπει
(Ἐν Τροΐῃ γὰρ περιτον ὑπέσχετο καὶ κατέβευσεν
Δωσέμεναι τοῖσιν δὲ θεοῖ γάμον ἔξετέλειον.
Τὴν δέ δὴ δύο ἔνθ' ἐποιεῖτο καὶ ἄρμαστι πέμπει νέοθας,
Μυρμιδόνων προτὶ ἀστυ περικλυτόν, οἵσιν ἀναστεν.)
10 Τικῆς δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἥγετο κούρην,
Οσ οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης,

Af en slafvinna; åt Helena gafs ej af gudarna liffsfukt
Mera, sedan hon födt sin älskansvärdiga dotter,
Hermione, till skepnaden lik med den gyllene Kypris.

15 Så nu uti högtakiga, stora palatset förplägtes
Grannar och vänner utaf Menelaos, den ärebekrönte,
Fägnande sig; medlertid en förträffelig sångare hördes
Spela sin cittra, och två luftspringare såg man derjemte,
Hvilka i midten svängde sig kring, anstämmande sången.

20 Men vid palatsets port så desse, som hästarne äfven,
Hjelten Telemachos sjelf och den herrlige sonen af Nestor
Stadnade; först utkommande då dem såg Eteoneus,
Hurtig tjenare hos Menelaos, den ärebekrönte,
Skyndade se'n att berätta derom för männernes herde;
25 Trädande nära intill han talte de vingade orden:

'Εκ δούλης' Έλένη δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφανον,
'Επειδὴ τοπεῖτο ἐγείνατο παιδὸν ἔρατεινήν
'Ερμίνην, ἡ εἶδος ἔχε χρυσῆς Ἀφροδίτης.

15 'Ως οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψηλέφες μέγα δῶμα
Γείτονες, ηδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο,
Τερπόμενοι μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος αἰοιδὸς,
Φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς
Μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσον.

20 Τώ δ' αὐτῷ ἐν προδύοσι δόμων αὐτῷ τε καὶ ἵππῳ,
Τηλέμαχός θ' ἦρας καὶ Νέστορος αὐγλαὸς νιὸς,
Στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἥπετο κρείων Ἐτεανεύς,
'Οτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Βῆ δὲ ἴμεν σύγγελέων διὰ δῶματα ποιέει λαῶν.
25 'Αγχοῦ δὲ ιστάμενος ἐπει πτερόεντα προσηήδα.

Der två fremlingar stå, zeusfostrade drott Menelaos,
 Män, som ledā — så tycks det — sin börd från store Kronion.
 Skole vi derför spänna utur de ilande hästar,
 Säg, eller låta dem gå till en ann, som gärna dem mottar.

- 30 Vredgad svarade då Menelaos, den ljuse, och såde:
 Ej enfaldig du var, o Boethos' son Eteoneus,
 Förr, men sannerlig nu som en pilt enfaldigt du pratar.
 Sjelfve ju vi gästskänker förtärt hos fremmende folkslag.
 Mången gång, då vi drogo hit hem, ja, måtte likväl Zeus
 35 Framdeles skona för sådana qval! Spänn gästernes hästar
 Derföre ur, och dem sjelfva hitin ledsaga att äta.
 Sade; och denne ur saln uthastande, mante de andra
 Hurtiga svenner att följa sig åt, samt komma tillika.
 Hästarna spännde de ur, som svettades oke inunder,

Ξεῖνω δῆ τινε τάδε, διοτρεφὲς ὁ Μενέλαος,
 Ἄνδρες δύω, γενεῇ δὲ Δίὸς μεγάλοιο ἔκπτον
 Ἄλλ’ εἰπ’ εἰ σφῶν παταλύσομεν ἀκέας ἵππους,
 Ἡ ἄλλον πέμπωμεν ἴκανέμεν, ὃς κε φιλήσῃ.

- 30 Τὸν δὲ μέγ’ ὄχθησας προσέφη Ξανθὸς Μενέλαος
 Οὐ μὲν νήπιος ἡσθα, Βοηθοὶδη Ἐτεωνεῦ,
 Τοπεῖν, ἀτὰς μὲν τὸν γε, πάσις ὡς, νήπια βάζεις.
 Ἡ μὲν δὴ τῷ, ξενῆται πολλὰ φαγόντε
 Ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ’ ἵπόμεθ’, αἷκε ποθὶ Ζεὺς
 35 Ἐξοπλῶ περ παύσῃ οἰδὺς ἀλλὰ λύ’ ἵππους
 Ξεινῶν, ἐς δ’ αὐτοὺς προστέξω ἀγε θαυμηθῆναι.
 Ως φάθ’ ὁ δ’ ἐκ μεγάροιο διέσυτο, κέκλετο δ’ ἄλλους
 Ὁτρηγεὺς θεράποντας ἄμ’ ἐσπέσθαι ἐστὶ αὐτῷ.
 Οἱ δὲ ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἰδεώντας.

40 Och se'n bundo de fast dem i stallet vid hästliga krubbor,
 Kastande för dem spelt, uppbländad med kornet, det gula;
 Vagnen ställde de nära intill den skimrande väggen,
 Och införde dem sjelfve i herrliga huset; förvânte
 Sågo de om sig uti zeusfostrade konungens boning.

45 Likasom solens glans eller mânens var det i huset,
 Det högtakiga, hos Menelaos, den ärebekrönte.
 Men då med skâdning de ögonen re'n undfagnat tillräckligt,
 Stego de ned att bada uti välglattade badkar.
 Och då slafvinnorna nu dem smort med olja, och tvättat,
 50 Samt derjemte behölt med yllene mantel och lifrock,
 Satte sig desse på stolar invid Menelaos Atreiden.
 Vatten en tärna dernäst frambärande hällle uti den
 Sköna och gyllene skålen uppå tvättfatet af silfver,

40 Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἵππεῖσι κάπησι,
 Πάρε δὲ ἐβαλον ζείας, ἀνὰ δὲ καὶ λευκὸν ἔμιξαν
 Ἀρματαὶ δὲ ἑκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφαιῶντας
 Αὐτοὺς δὲ εἰσῆγον Θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἴδοντες
 Θαύμαζον κατὰ δῶμα διοτρεφέος Βασιλῆος.

45 "Ωστε γὰρ ἡελίου αἴγλη πέλεν, ἡὲ σελήνης,
 Δᾶμα καθ' ὑψερεφέος Μενελάου κυδαλίμοιο.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ τάχηποσαν ὁρώμενοι ὄφθαλμοισι,
 "Ἐς δὲ ἀστρινθούς Βάντες ἐνέβεστας, λούσαντο.
 Τοὺς δὲ ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χεῖσαν ἐλαῖω,
 50 'Αμφὶ δὲ ἄρες χλαινας οὐλας βάλον ἥδε χιτῶνας,
 "Ἐς δὲ θρόνους ἔζοντο παρ' Ἀτρείδην Μενέλαον.
 Χέρνιβα δὲ ἀμφίπολος προχώρα ἐπέχευε φέρουσα,
 Καλῇ, χευσείη, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,

- Dem till tvagning; bredvid hon ställde det fejade bordet.
 55 Bröd af den ärbara skafferskan blef inburet och framsatt,
 Samt mång rätter derill, ty så gärna hon gaf af sitt förråd;
 Kocken i lyftade fat framhämtade äfven af all slags
 Kött, samt ställde framför dem de gyllne pokalerna sedan.
 Och välkomnande talade så Menelaos, den ljuse:
 60 Smaken på rätterna nu, samt fröjden er! Sedan ni njutit
 Af anrättningen, skole vi fråga er, hvilka ni mände
 Vara; ty icke föräldrarnes slägt utslocknat för eder,
 Utan er börd härstammar ifrån zeusfostrade kungar,
 Skepterbärande män; ej veklingar sådana framfödt.
 65 Sade; och lade med händren för dem det feta och stekta
 Oxryggsstycke, som var framburet åt honom till ära.
 Och de sträckte nu händerna ut till de rätter, man framsatt.

- Nήψαθαι παρὰ δὲ ξετὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
 55 Σῖτον δὲ αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
 Εἰδατα πόλις ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων
 Δαιτρὸς δὲ κρεῶν πίνακας παρέθηκεν αἰέας
 Παντοῖων παρὰ δὲ σφι τίθει χρύσεις κύπελλα.
 Τῷ καὶ δεκνύμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος
 60 Σῖτου δὲ ἀπτεσθού, καὶ χαιρέτον· αὐτὰρ ἐπειτα
 Δείπνου πασσαμένω εἰρησόμεθ, οἵ τινες ἔστον
 Ἀνδρῶν οὐ γαρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
 Ἄλλ' ἀνδρῶν γένος ἔστε διοτρεφέων βασιλίων,
 Σκηπτούχων, ἐπεὶ οὐ κε πανοὶ τοιούσθε τέκοιεν.
 65 Ως φάτο· καὶ σφιν νῶται βοὸς παρὰ πίονα θῆμεν,
 Ὁπτ' ἐν χερσὶν ἐλὼν, τὰ δά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
 Οἱ δὲ ἐπ' ὄνειαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.

- Men såsnart som de släckt sitt begär till mat och till dricka,
 Ställdes Telemachos talet påstund till sonen af Nestor,
- 70 Hållande hufvudet närl, att de andre ej skulle det höra:
 Skåda, o Nestors son, kärälsklig du för mitt hjerta,
 Kopparns skimrande glans öfverallt i de dänande rummen,
 Guldets jemvälg, bernstenens och elfenbenets och silfrets!
 Zeus' den olympiske, borg — det tror jag — är innantill sådan.
- 75 Hur osägligt allt! mig fängslar med häpnad dess anblick.
 Dessa hans ord likväl förfam Menelaos, den ljuse,
 Och tilltalande dem, han sade de vingade orden:
 Älskade söner, med Zeus bland menniskor ingen må tävla;
 Ty odödliga äro hans hus och besittningar alla.
- 80 Men bland männer om någon må tävla med mig eller icke
 I besittningars mängd; visst är, se'n mycket jag irrat,

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἔδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 Δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱον,
 70 Ἀγχι σχάν κεφαλήν, ἵνα μή πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι
 Φρέάτεο, Νεστορίδη, τῶν μῶν κεχαριτμένε θυμῷ,
 Χαλκοῦ τε στεροπῆν καδδώματα ἡχήντε,
 Χρυσοῦ τ', ἥλεκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἥδ' ἐλέφαντος.
 Ζηνός που τοῦθε γ' Ὄλυμπίου ἐνδοθεν αὐλή.
 75 Ὁστα τάδ' ἀσπετα πολλά σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
 Τοῦ δ' ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
 Καὶ σφεας Φωνῆσταις ἐπεια πτερόεντα προσημά.
 Τένυα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἀν τις ἔριξε
 'Αθάνατοι γὰρ τοῦγε δόκοι καὶ κτήματ' ἔστιν.
 80 Ἀνδρῶν δὲ οὐκ τις μοι ἐρίσσεται, ηὲ καὶ οὐκ,
 Κτήματιν ηὲ γὰρ πολλὰ παθῶν καὶ πόλλ' ἐπαληθεῖς,

Mycket lidit, jag förde dem hem på det åttonde året;
 Ända till Kypres och Phoinike ock, och Aigyptos jag irrat,
 Aithiopeer besökt och Sidonier jemte Erember,

85 Libyen äfven, der lammena genast behornade äro.

Ty tre gånger hvart endaste år der tackorna foda.

Hvarken ägaren sjelf eller herden är någonsin derstäds
 Utö behof af ost och af kött eller smakliga mjölken,
 Utan beständigt tillräckelig mjölk färhjordarna lemna.

90 Medan hos dessa jag nu, hopsamlande rikliga skatter,
 Irrade kring, min bror medlertid af en annan ihjälslogs;
 Lönnligt, igenom sin slemma gemåls oväntade falskhet.

Derför för ingen del jag glädes åt godsens besittning.

Äfven af egen far allt detta ni torde förnummit

95 Redan; ty särdeles mycket jag led och huset förstörde,

'Ηγαιγόμην ἐν νησὶ, καὶ σύδοστρῳ ἔτει θλίθον
 Κύπρου, Φοινίκη τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
 Αἰθίοπάς δὲ μόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς,

85 Καὶ Λιβύην, ὧν τὸ ἀρετὸν κερασὶ τελέθουσι.
 Τέσι γὰρ τίκτε μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.

'Ενθα μὲν οὔτε ἀναξέπιδευτης, οὔτε τι ποιμήν,
 Τυρανὸς καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῦ γάλακτος.
 'Ἄλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆθαι.

90 'Εως ἐγὼ περὶ καῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων

'Ηλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἀλλος ἐπεφύε,
 Λάθην, ἀναίστη, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο.

'Ως οὗτοι χαιρῶν τοῖσθε ιτεάτεσσιν ἀνάσσων.

Καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵ τινες ὅμμιν

95 Εἰσιν ἐπεὶ μάλα πόλις ἐπαθον, καὶ ἀπάλετα οἴκον,

NOTANDA

IN

4. RHAPS.

V. 1. Sie nun kamen zur grossen umhügelten stadt Lakedämon.

Voss.

Κοιλη. Ἐπι (ἐπει) ψυλοστάτοις ὁρεσι περικεκλεισται. Ποτε μεν την πόλιν καλες Λακεδαιμονα, ποτε δε την χωραν Λακεδαιμονα, την Σπαρτην.

Schol.

V. 3, 15. "Contendit hic Athenæus nuptiarum harum celebrationem jam tum, cum advenerint Telemachus & Pisistratus, peractam esse, sponsamque domum abductam. — — Verum (ut recte hic annotat Da Dacier,) tempora ista imperfecta, περιπε, ηγετο, v. 5, 10, itemque ἐξετελεον, v. 7, non utique jam facta haec, sed fieri solummodo indicant." CLARKE.

V. 9. Urbem Myrmidonum Phthiam dicit Homerus, Pharsaliam recentiores appellant.

V. 12. Notante Scholiaste in Sophoclis Electr. v. 541, præter Hermionem, filium quoque Nicostratum Helenæ tribuit Hesiodus:

Ἡ τεκεθ' Ἑρμιονην δευτερειτω Μενελαιω-

· Οπλοστατον δ' ἐτεκεν Νικοστρατον, ὃζην Ἀκηος.

Pausanias narrat & hunc ipsum & Megapenthem ex eadem serva (cui aut Dule nomen aut Teridaë) esse natos.

V. 19. *Hvilka i midten svängde sig kring, anstämmande sången.*
Aliter parum Ds WALLENBERG:

— — — och midi deremellan och enligt med takten

Hjulade två luftspringare rikt på händer och fötter.

V. 62. 'Bene de hospitibus suis ominatur Menelaus, quasi animo jam pervideat, aut in eorum facie legat, obscuro genere eos non esse oriundos.' SPONDANUS.

— — — Nicht dunkel ist Euch das geslechtlecht der erzeuger,
Nein aus rühmlicher männer geschlecht, von bezepterten fürsten
Stammt ihr beid': unedle fürwahr erzeugten nicht solche!

Voss.

V. 65. Idem singularis benevolentiae documentum, post monomachiam celeberrimam inter magnum Telamonium atque Hectorem Priamidem institutam, Aiaci contigit; de qua quidem re hæc sunt *Meleagenis* verba:

Νωτοῖσιν δὲ Αἰαντα διηγεεσσος γεραιεν

Ἡρως Ἀτρεδης, ἐνυκτερων Ἀγαμεμνων. II, VII, 321 sq.

Similiter fere VIRGILIUS:

Vescitur Aeneas, simul & Trojana juventus,

Perpetui tergo bovis & lustralibus extis. Aen. VIII, 182 sq.

V. 73. Sententiam G. Plinii Secundi hoc loco placet asserre, quamquam & sic incertum manet, utrum metalli genus, (quod Galli de *l'or bas* dicunt) an succinum intelligi hic debat. — Ait vero idem: "omni auro inest argentum vario pondere, alibi dena, alibi nona, alibi octava parte. In uno tantum Galliæ metallo, quod vocant Albicratense, tricesima sexta portio invenitur: ideo ceteris præst. Ubiunque quinta argenti portio est, eleætrum vocatur. Scrobes eæ reperiuntur in Canaliensi. Fit & cura eleætrum argento addito. Quod si quintam portionem excessit, incudibus non resistit. Et electro auctoritas, Homero teste, qui Menelai regiam auro, electro, argento, ebore fulgere tradit." *Hist. Natural.* ed. Franzius, Vol. IX p. 108.

V. 75. *Hur ofägning att! Mig fängslar med häpnad dess anblick.*
 PLUTARCHI de stupescente Telemacho vere quidem expressam sententiam, fieri non potest quin huc ponamus. "Οἱ δὲ πολλοὶ τὸ του Τηλεμάχου πασχόμενοι γαρ ἐκενος ὑπὸ ἀπειρίας, μαλλον δὲ ἀπεροκαλίας, την μεν Νεστορος ἴδων οἷςαν κλινας ἔχουσαν, τραπεζας, ἵματα, στρωματα, οἷνον ήδυν, οὐκ ἐμπαριζει τον εύπορουντα των οὔσαγκων, η δε χερσιμων. Παρα δε τω Μενελαιω θεασαμενος ἐλεφαντα, και χεισον και ηλεκτρον ἔξεπλαγη και είπε," Ζηνος που τοιδε γ' Ολυμπιου ενδέσει αύλη "Οσσα ταδ' ασπετο πολλα σεβοει μ' ἔχει εισοροωντα." — Σωκρατης δ' αιν είπεν, η και Διογενης: "Οσσα ταγ' αἴδια πολ-